

Список використаних джерел

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс / И.А. Бланк . – [2-е изд.]. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
2. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент: полный курс в 2 т. / Ю. Бригхем, Л. Гапенски; пер. с англ. под ред. В.В. Ковалева. – СПб.: Экономическая школа, 1997. – 497 с.]
3. Гуцаленко Л.В. Адаптивна система обліку і контролю результатів діяльності сільськогосподарських підприємств: монографія / Гуцаленко Л.В. – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 372 с., С.245-246
4. Іщенко Н.А. /Організація бюджетування в системі фінансового планування на підприємстві / Н.А. Іщенко / Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2011, випуск 1, С.253-257
5. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0132555-01>
6. Хруцкий В.Е. Внутрифирменное бюджетирование: настольная книга по постановке финансового планирования / В.Е. Хруцкий, Т.В. Сизова, В.В. Гамаюнов. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 400 с.
7. Шим Д.К. Основы коммерческого бюджетирования / Д. К. Шим, Д. Г. Сигел; пер. с англ. – СПб.: Пергамент, 1998. – 456 с.

Ларіонова К.Л.,

канд. екон. наук., доцент, доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ БАНКУ

Функціонування української банківської системи в умовах трансформації вітчизняної економіки в світовий фінансовий простір визначається, передусім, стабільною прибутковістю діяльності банківських установ. Саме через це питання управління прибутком будь-якого банку набуває теоретичного та практичного значення в процесі їх діяльності.

Актуальність обраної нами даної теми полягає в тому, що у умовах ринку якість управління прибутком визначає стійкість і конкурентоспроможність банків на ринку фінансових послуг, а також можливість його стратегічного розвитку. Досягнення високої ефективності функціонування банківської установи виступає головною метою, що ставлять перед собою її власники, а управління прибутком є одним з пріоритетних завдань фінансових менеджерів.

Щороку діяльність досить значної частини українських банків у умовах жорсткої конкуренції виявляється збитковою, що ставить під загрозу перспективи їх подальшого функціонування та розвитку. Отже, необхідність зростання показників фінансової результативності зумовлює потребу у розробці й впровадженні ефективних механізмів і систем управління прибутком банківських установ.

Проведений аналіз трактування сутності категорії «прибуток банку» дає підстави зробити висновок, що банківський прибуток є складним поняттям, яке розкриває широке поле для тлумачень сутності його. Основні теорії щодо прибутку банку характеризують природу його досить однобоко, тому доцільний комплексний підхід до трактування сутності цього поняття. На нашу думку прибуток банку можна визначити як кінцевий фінансовий результат банківської діяльності, який являє собою винагороду за прийняття ризику і виступає критерієм ефективного менеджменту у банку в певний проміжок часу.

Природньо, що одержання прибутку складає сенс банківської діяльності, як будь-якої іншої підприємницької діяльності в світі. При цьому прибуток банку важливий для всіх учасників фінансового процесу. Банківський прибуток виступає вихідною точкою надійності всієї банківської системи України. Його наявність зумовлює доцільність нарощування кредитних операцій і забезпечує безпеку вкладів, що в кінцевому підсумку здійснює вплив на ефективність розвитку економіки в цілому.

Варто відмітити, що банківський прибуток зазнає впливу значної кількості факторів, які по-різному класифікуються науковцями та практиками. Тому запропонована власна класифікація факторів впливу на прибуток банку, яка на відміну від існуючих доповнюється критеріальними ознаками «за характером впливу», «за спрямованістю впливу», «за рівнем утворення», «за тривалістю дії», що забезпечує розширення можливостей аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища при управлінні прибутком банківської установи (рисунок 1).

Для реалізації тактичних і стратегічних цілей у діяльності банку критично важливим є управління його прибутком. Якість даного процесу визначає загальну ефективність діяльності банківської установи.

Основною метою управління прибутком виступає забезпечення максимізації добробуту засновників і учасників банківської установи у поточному і перспективному періодах діяльності [1, с. 165].

У світі управління банківським прибутком розглядається з точки зору системного і процесного підходів. Суть системного підходу полягає у інтеграції сукупності управлінських впливів в багаторівневу взаємозалежну систему всіх організаційних елементів банківської установи: організаційної структури, виробництва, персоналу, фінансів і маркетингу, що спрямовані на досягнення різних цілей в умовах мінливого зовнішнього середовища функціонування банку [2, с. 50].

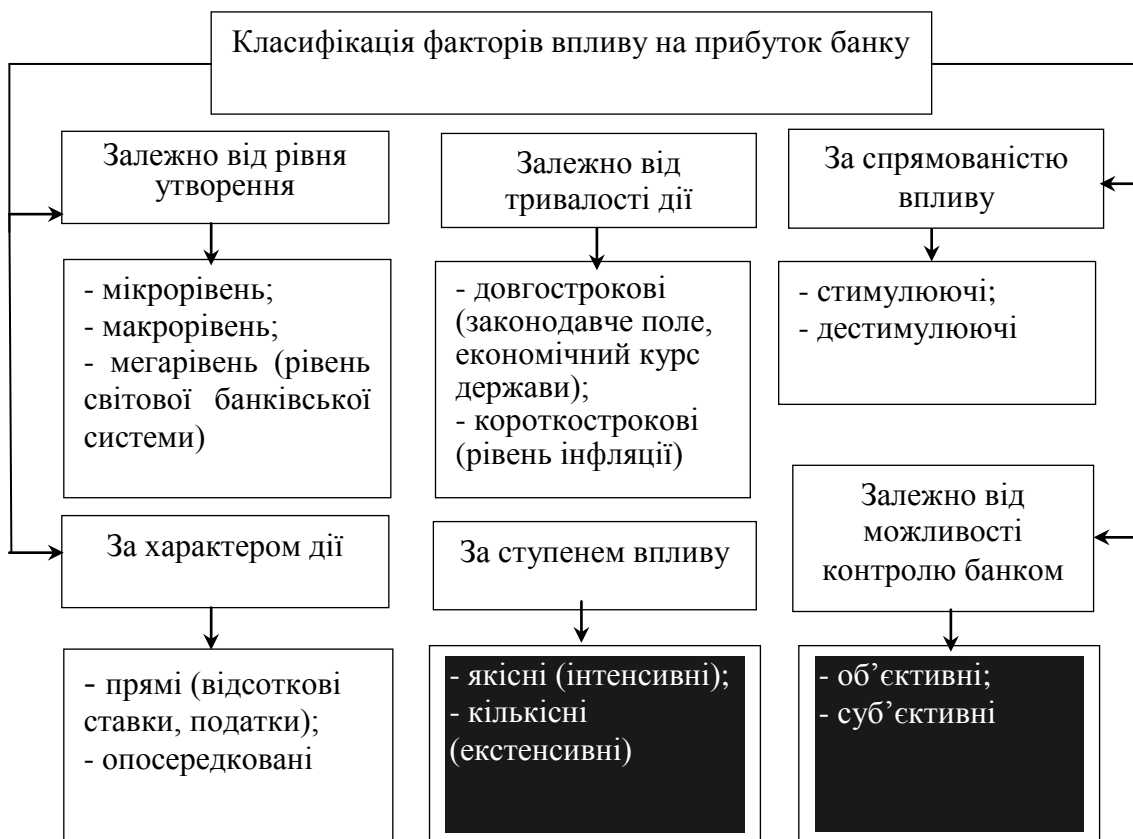

Рисунок 1 – Систематизація факторів впливу на прибуток банку

Поряд з цим процесний підхід розглядає управління банківським прибутком скрізь призму чотирьох пов'язаних між собою функцій: планування, аналізу, регулювання і контролю, які реалізуються в процесі прийняття управлінських рішень адміністрацією та структурними підрозділами банківської установи для досягнення встановлених цілей та виконання поставлених завдань [3, с. 320].

У банківському менеджменті закріпився системний підхід через те, що у його рамках здійснюється аналіз управління банківським прибутком як відкритої системи, яка перебуває під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників. Поряд з цим на процесному підході повинна базуватись побудова механізму управління банківським прибутком в установі з розгалуженою мережею філій у країні [4, с. 247].

Таким чином, незалежно від того за яким підходом розглядати управління банківським прибутком, очевидно, що від якості взаємодії всіх елементів системи управління банківським прибутком, яку ми визначимо як сукупність суб'єкта, об'єкта, інструментів і забезпечення управління, залежить кінцевий результат діяльності банківської установи.

Система управління банківським прибутком виступає як універсальна категорія. Однак набір інструментів її змінюється відносно обраного підходу до розуміння управління прибутком. Наприклад, у відповідності до системного підходу, основними інструментами системи управління прибутком виступають організаційна структура, виробництво, персонал, фінанси, а у відповідності до процесного підходу – функції управління

банком.

Управління прибутковістю банківських установ є елементом загальної системи управління ними. Це забезпечує збільшення кінцевих результатів їх діяльності, зростання рентабельності й капіталізації банків. Управління прибутковістю банків відіграє велике значення у тактичному і у стратегічному розрізі розгляду даного питання.

Підводячи підсумок всього вищевикладеного, пропонуємо визначати управління банківським прибутком як комплексний процес, який спрямований на аналіз, планування, регулювання та контроль формування, використання та розподілу прибутку. Він реалізується за допомогою багаторівневої та взаємозалежної системи організаційних елементів банківської установи для забезпечення збільшення прибутку у поточному та майбутньому періодах.

Список використаних джерел

1. Рибалка О. О. Підходи до управління прибутком банку / О.О. Рибалка // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 11. – С. 161–165.
2. Шевцова О. Й. Управління прибутком банку в умовах фінансової кризи / О. Й. Шевцова, О. Ю. Кузь // Вісник Дніпропетровського університету. – 2011. – № 5. – С. 50-57.
3. Бікбов І. М. Механізм управління прибутком у банку з розгалуженою мережею філій / І. М. Бікбов // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць / ДВНЗ «УАБС НБУ». – Суми, 2009. – Т. 24. – С. 320–328.
4. Ревич М. Я. Механізм управління прибутковістю банків / М. Я. Ревич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – № 1. – С. 243-248.